

طرح درس کتاب «پنبه دونه و ماه توتوهای شب برفی»

نویسنده طرح: زهرا بهادری

گروه سنی: پیش دبستانی و پایه اول تا سوم دبستان - سطح ۱، ۲ و ۳*

موضوع: دعا، شناخت خداوند، گم شدن

پنبه دونه خرگوشی است که در جنگل کاج های بلند و صنوبرهای پوشیده از برف، گم شده است. شب فرارسیده، برف شروع به باریدن کرده و یخبندان در راه است. اما هنوز خبری از پنبه دونه نیست. همه نگران او هستند و دور آتش جمع شده اند تا با هم دعا کنند...

اهداف

- تقویت شناخت خدا به عنوان کسی که مراقبت می کند.
- شناخت خدا به عنوان کسی که دعا را می شنود و اجابت می کند.
- شناخت خدا به عنوان کسی که در هنگام سختی می توان از او کمک خواست.
- آشنایی با مفهوم دعا.
- درک قصه و اجزاء آن.
- تشویق به دعا کردن برای دیگران و ایجاد ارتباط همدلانه.

ابزار مورد نیاز

- کتاب داستان «پنبه دونه و ماه توپوها»
- کتاب دو جلدی «خدای ما چه جوریه»
- کتاب «گفتگوی بچه‌ها با خدا»

- دو تصویر رنگی پرینت شده از صفحات ۷ و ۲۴ کتاب داستان

- خمیر بازی (برای هر دانش آموز سه تکه کوچک) (برای مخاطبان پیش دبستانی و سطح یک)
- فایل موسیقی شاد و موسیقی غمگین
- یک زنگوله کوچک
- کاغذ یک رو سفید در قطع آ ۶ برای هر دانش آموز (برای مخاطبان پایه اول تا سوم دبستان سطح ۲ و ۳)
- مداد پاک کن و تراش (برای مخاطبان ابتدای دبستان سطح ۲ و ۳)
- مداد رنگی (برای مخاطبان ابتدای دبستان سطح ۲ و ۳)

شرح

بحث و گفتگوی پیش از قصه گویی:

از بچه‌ها پرسید: «تا حالا گم شده‌اید؟ چه احساسی داشتید؟ چه کارهایی کردید؟»
جواب بچه‌ها را روی تابلو بنویسید و اگر کسی به دعا اشاره کرد، آن را برجسته کنید.
سپس تصویر روی جلد کتاب را به بچه‌ها نشان دهید و بگویید: «در قصه امروز هم ماجرای یک بچه خرگوش را با هم می‌شنویم که گم می‌شود. حالا همگی با هم بریم سراغ قصه بینیم ماجرا چیه؟ و بچه خرگوش و بقیه چه کارهایی می‌کنند؟»

قصه خوانی:

با لحنی مناسب و نشان دادن تصاویر کتاب، داستان را قصه خوانی کنید. تسلط قصه گو بر قصه مهم است.

اگر فکر می‌کنید قصه طولانی است می‌توانید قسمت‌هایی از داستان را با بیان خودتان تعریف کنید. نوع بیان و خلاقیت مربی می‌تواند از میزان خستگی بچه‌ها بکاهد و توجه آن‌ها را جلب کند یا کنجکاوی‌شان را برای شنیدن ادامه داستان بالا ببرد. به عنوان مثال در قسمت‌هایی از داستان در صفحه ۱۳ کتاب، که ماه توتوها به صحنه داستان وارد می‌شوند، به صدایی شبیه زنگوله اشاره شده است. «در تاریکی صدای زمزمه ملایمی می‌آمد، صدای آوازی دور و صدایی شبیه زنگوله!» قصه‌گو می‌تواند در حین روایت این قسمت، در حالی که زنگوله‌ای کوچک را از جیبش بیرون می‌آورد، آن را تکان دهد و توجه بچه‌ها را جلب و آن‌ها را کنجکاو کند. و شعری که ماه توتوها می‌خوانند را به صورت آواز برای بچه‌ها بخواند.

بحث و گفتگوی پس از قصه گویی

در ادامه می‌توانید با انتخاب چند سوال از هر بخش، گفتگوی تکمیلی را شکل دهید.

پرسش از محتوای داستان:

- چرا خرگوش‌ها نگران بودند؟ چه اتفاقی افتاده بود؟
- خرگوش‌ها برای پنبه دونه چه دعاهایی کردند؟ هر کدام را که به یاد می‌آوری، بگو.
- مادرش چه دعایی کرد؟
- اگر شما می‌خواستید برای خرگوش کوچولو دعا کنید، چه می‌گفتید؟
- حالا چشم‌هایتان را ببندید و موقعی را به یاد بیاورید که یک اتفاقی برای تان افتاده بود و شما دعا کردید و خدا را صدا زدید. چه موقعی بود؟ به خدا چه گفتید؟ هر کس دوست دارد آن را تعریف کند.

«سوالات حافظه»

- قسمت‌هایی از داستان را برای بچه‌ها بگوید و از آن‌ها بخواهید که بگویند آن قسمت درست است یا غلط:
- ماه توتوها وقتی که صدای گریه را شنیدند گفتند: «صدای باد بود. بریم دنبال کارمون هوا خیلی سرده» و به راهشان ادامه دادند.

- بابا داناھو گفٲ: من مطمئنم خدای بزرگ مراقبش است. شاید پنبه دونه داخل شکاف یک درخت خوابش برده باشد.

- ماه توتوها از پنبه دونه پرسیدند: خانهات کجاست؟ گفٲ: «دره گیلاس».

- مادر پنبه دونه به ماه خیره شد و گفٲ: خدایا مواظب همه‌ی بچه‌های گم‌شده باش.

فعالیت پس از داستان

فعالیت اول: تصویر و موسیقی

دو تصویر بزرگ شده از داستان را روی تابلو بچسبانید.

تصویر اول، تصویری است که خرگوش‌ها غمگین هستند و آن شب دور آتش نشسته‌اند و هر کس با خدا حرف می‌زند و برای پنبه دونه دعا می‌کند. (صفحه ۷ کتاب)

تصویر دوم، آخرین تصویر کتاب است که خرگوش‌ها پنبه دونه را در شکاف تنه درخت بلوط به سلامت پیدا می‌کنند. (صفحه ۲۴ کتاب)

سپس دو موسیقی بی کلام متفاوت یکی شاد و یکی غمگین را به نوبت پخش کنید و از بچه‌ها بخواهید که تشخیص بدهند هر موسیقی بیشتر به کدام تصویر مربوط می‌شود؟ در صورت امکان می‌توانید درباره‌ی دعا کردن در زمان شادی و غم با بچه‌ها گفتگو کنید و از آن‌ها بخواهید بگویند که در زمان شادی چه دعایی می‌توانند بکنند.

فعالیت دوم: خمیربازی

به هر کدام از بچه‌ها یک یا دو تکه خمیر بازی با رنگ‌های متفاوت بدهید و از آن‌ها بخواهید که شخصیت‌های قصه (ماه توتوها یا خرگوش‌ها) را درست کنند. می‌توانید قبل از آن‌ها خودتان نمونه‌ای را درست کنید تا آن‌ها ببینند و ایده بگیرند.

فعالیت سوم: دعای جمعی

در موقعیتی واقعی که ممکن است در همان روز وجود داشته باشد و یا در روزهای بعد پیش بیاید و به موقعیت دعا نزدیک است، می‌توانید این فعالیت را انجام دهید. مثلاً در یک روز که باران می‌بارد و یا روزی که یکی از همکلاسی‌ها بیمار است و به مدرسه نیامده، از بچه‌ها بخواهید که در مناسکی دور هم جمع شوند و برای دوستشان دعا کنند و یک نقاشی گروهی بکشند تا به دوستشان هدیه بدهند.

* در فعالیتی مشابه برای بچه‌های ابتدای دبستان و سطح ۲ و ۳، از ایشان بخواهید موقعیتی را به خاطر بیاورند که در آن دعا کرده‌اند یا موقعیتی که فکر می‌کنند در آن هنگام می‌توانند دعا کنند. سپس آن موقعیت را بنویسند یا نقاشی کنند.

فعالیت چهارم: دعا در کلاس

در روزهای بعد از اجرای این طرح، در جهت تکمیل شدن طرح و هدف شناخت صفات و ویژگی‌های خداوند، می‌توانید از کتاب دو جلدی «خدای ما چه جوریه؟» استفاده کنید. یک داستان از کتاب را انتخاب کنید و در ابتدا یا انتهای کلاس، در حالیکه بچه‌ها گرد نشسته‌اند آن را برای بچه‌ها بخوانید. در این کتاب همه‌ی داستان‌ها کوتاه هستند و هر کدام به یک صفت خداوند اشاره می‌کند. بعد از خواندن داستان در مورد آن صفت با بچه‌ها گفتگو کنید. به این منظور می‌توانید از کتاب «گفتگوی بچه‌ها با خدا» نیز استفاده کنید. این کتاب گزیده‌ای از دعاهای کودکان است که برای شروع یا پایان کلاس مناسب هستند.

